

# HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	—	—	—	6	korona	—	fillér.
Félévre	—	—	—	3	"	—	
Negyedévre	—	—	—	1	"	50	"
Janitókknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona. Egyes szám ára 20 fillér.							

Felelős szerkesztő

**BÁTHORY ENDRE.**

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19. szám.)

Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

## A választás napján.

Holnap a nagy nap. Holnap számol be városunk és vármegyénk lakossága a választási urnánál politikai érettségével. Így kellene legálább lenni. Gyönyörű jog az, melyet a polgárság ez alkalommal gyakorol. Az önálló meggyőződésnek, a független gondolkodásnak kellene ott megnyilatkoznia. És mit látunk most is. A talpnyalók és csuszómászók egész serege törléskedik a kormány szekéréhez, azt hívén, hogy majd csak cseppen egy kis zsiros falat. Sőt meg sem elégesznek azzal, hogy beadják a saját derekukat, hanem bokrosabb érdemeket óhajtván szerezni, kézzel lábbal igyekeznek magokkal rántani másokat is. A hivatalnokok oda ülnek a nép nyakára, rettenetes kommandójokat odaharsogják fülébe, — ellenesetben baj lesz, megadják a renitensek a makaesség árát. A pénz csak úgy, helylyel közel, de alattomban mégis dolgozik. Városunkról ezt nem mondhatjuk, de a vármegyében vannak példák reá. Minket első sorban Szatmár város érdekel, hol három jelölt áll egymással szemben. Mindahárom elmondotta már programbeszédét, tehát tudjuk, hogy melyikkel hanyadán vagyunk. A kormánypárt jelöltje Hieronymi Károly vonzónak látja a helyzetet, szerinte a jövő országgyűlés működésének csupán két fontosabb feladata lesz, a közgazgatás javítása és megoldása némi gazdasági kérdéseknek. Uray Géza politikájával alig lehet foglalkozni, mert a Kossuth-párt részéről nagyon megszokott dolog már a őszinteség hiánya. Csomay Imre, a függetlenségi és 48-as párt jelöltje, nagy vezére nyomdokain haladva a sérelmek egész sorozatát tárja fel, melyeknek sebétől az ország szive vérezik. Kijelentette, hogy szívvvel lélekkel arra törekszik, hogy azok a sérelmek végre valahára orvosolva legyenek. Ne legyen a magyar idegen és koldus a saját otthonában. Gondolja meg azokat a szavakat minden józanul gondolkozó polgár, melyek a Csomay ajkáról elhangzottak, ne hallgasson a szédelgők ámitásaira, kiknek az a céljuk, hogy

tévtúra vezetett polgártársaik vótumával magoknak érdemeket szerezzenek, hanem szavazzon függetlenül arra a jelöltre, kinek megválasztatását a haza érdekei kívánják. Jelöltjeink közül tiszta lelkiismerettel ajánljuk Csomayt.

A programbeszéd.

Vasárnap délelőtt 11 órákor tartotta meg Csomay Imre, a függetlenségi és 48-as párt jelöltje tekintélyes számmal összegyűlt választópolgárság előtt nagyszabású programbeszédjét, melynek minden pontja tartalmánál fogva kiváló figyelmet érdemel. A gyűlést Papp Kálmán elnök nyitotta meg, bejelentvén dr. Farkas Antalnak, a párt díszelnökének halálát, s indítványozta, hogy ravatalára korszorut helyezzenek, s a párt testületileg vegyen részt a másnap tartandó temetésen. Ezután az elnök felhívására a képviselőjelölt emelkedett fel, s a következő nagy horderejű kijelentéseket tette:

Tisztelt polgártársak!

A függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottságának intézkedése folytán nekem programbeszédet kell mondanom, és én ezen intézkedés előtt szívesen hajlok meg és szívesen fejtegetem politikai elveinket, — a mely elvek az enyéim. Ne rójanak meg, ha ismétlésbe esem, — hiszen annyiszor állottam már a párttagok előtt, annyiszor fejtegettem az elveket, hogy ismétlésekbe kell esnem; azonban legyenek szívesek türelemmel lenni, mondok én egy néhány új dolgot is. (Halljuk, halljuk!)

Minden programbeszéd rendszerint száraz, rendszerint unalmas, tehát türelemmel kell hallgatni; ehhez még én az itt jelentett gyászeset folytán lélekben deprimálva vagyok; mert ha vesztett a család, vesztett itt a társadalom Farkas Antal elhunytával: én is nagyon sokat vesztettem, mert én ez előtt mintegy 26 esztendővel neki patvaristája voltam, 3 esztendőig nála laktam, igaz fiui és apai érzelmek fejlődött ki közöttünk, és én tegnap a megdöbbentő gyászhir halatára nem tudtam elfojtani könyveimet és most is ezen bánat hatása alatt állok...

Legyenek szívesek türelmükkel, figyelemmel megajándékozni.

A szabadelvű pártnak nagynevű képviselőjelöltje azt jelentette ki, hogy a jelen országgyűlésnek, a mely ránk következik, nem igen lesz nagyon sok tárgya, hanem csak a közgazdasági kérdések, a tisztviselők fizetésének kérdése és a két ország közötti vámtarifa megállapításának kérdése fogják a helyzetet dominálni. Én azonban azt hi-

szem, hogy egyebekre is kiterjeszkedik a törvényhozás figyelme; mert a kiszabott idő alatt többet kell annak elvégezni, mint a mennyit a jelölt elírt. Ezért én egyéb kérdésre is kiterjeszkedem; legyenek tehát szívesek meghallgatni, hogy pártunk elveit és az enyéimet egy összefüggő egészben terjeszsem elő. (Halljuk, halljuk!)

Hazánk az 1848 ik évi törvények III-ik cikkének vonatkozó paragrafusa értelmében megkapta mindazon jogokat, a melyek illetik az államot, hogy állam legyen, hogy önálló, hogy szabad legyen, hogy semmi más országoknak alávetve ne legyen. Kifejezést nyert az állami önállóság abban is, hogy a nemzet színe, címere ősi jogaiba visszahelyeztetett.

A 48-iki törvényhozás több kérdés között intézkedett, „a vallás dolgaiban” című törvényben az egyházak, iskolák, felekezetek ügyéről is.

Abban a törvényben, a melyet fentebb jeleztem, egy paragrafus van, a mely így szól: mindazon ügyekben, a melyek az örökös tartományokat s Magyarországot közösen érdeklik, a király személye melletti miniszter fog eljárni s intézkedni. Ebben a kis paragrafusban van elvetve a sárkányfog, ebből kelt ki a közös ügyes kérdés és ennek a közös ügyes kérdésnek nehéz hagyatéka maradt mireánk, későbbi nemzedékre. (Ugy van!)

Hatvanhétben a nyugalom helyre állt és az ország alkotmányának restituálása megkezdett, ezen közös érdekű kérdések felett az emberek gondolkozóba estek és így jöttek rá, hogy Ausztria és közöztünk közös kérdést képez a külügy, az erre vonatkozó hadügy — az erre vonatkozó pénzügy kérdése; és ugyanakkor rájöttek arra, hogy a két szomszéd országnak egymás között is vannak közös dolgai, közös érdekei; rájöttek, hogy a vámterület kérdését is szabályozzák, de ezt szerencsétlenül szabályozták, mint a többi. A megállapított közös kérdéseket aztán úgy intézték el, hogy a külügy tekintetében a közösséget megállapították, azért hogy a birodalom, — mert így szeretik ők nevezni, — vagyis a két államfél külsőleg egységet mutasson, és így lett nekünk közös külügyminiszterünk, így lett közös pénzügyminiszterünk, és közös hadügyminiszterünk; lett közös bank és közössé tétetett a két ország területe, forgalmi és kereskedelmi szempontból.

Harminez esztendeje, hogy ez történt, sőt el is mult — 67-161. A végeredmény mi? A végeredmény azt mutatja, hogy ezt a kér-

## Tényleg csak

**INGLIK JÓZSEF** szabó-tízletében szerezhettük be **hazai gyártmányu** gypju-szövetből csinosan kiállított, **legjobb szabásu tavaszi felöltőinket** és **öltönyeinket**, hol **papi öltönyök** és **reverendák** a legszebb kivitelben készülnek. — Készít **sikkos szabásu** mindennemű **egyenruhákat**, raktáron tart mindennemű egyenruhazati cikkeket. Szatmár, Deák-tér, Városház épület.

dést nagyon rosszul intézték el. Deák Ferencnek van egy adomája, hogy a ki rosszul gombolja be a mellényét, végig kell azt gombolnia elejétől: én is mondanám a böles öregnek, rosszul volt e kérdés begombolva és újból kell azt kezdeni és nem szövetségi, hanem szerződési alpra kell a kérdést fektetni és úgy kell azt elintézni. (Éljenzés és helyeslés.)

A közösség folytán, tudjuk mindnyájan, megromlottak a viszonyaink teljesen. Külügyi tekintetben rólunk nem tud a nagy világ, mert csak Ausztria czimerét és zászlóit látja konszultusaink homlokzatán; követeink nem teszik ki a haza czimerét, a haza lobogóját és az ügyeket nem magyar, hanem német, illetőleg a hivatalos világ diplomáciai nyelven kezelik.

Pénzügyi tekintetben nincs hitelforrásunk, hanem alá vagyunk vetve egy részvénytársaság szeszélyének, a mely hazánk érdekeit nem istápolja kellőleg, s minálunk ennek folytán kereskedelem, ipar és földművelés teljesen megromlott.

Hadügyi tekintetben nincsen — nem mondom, nem biztos és nem megbízható, hanem a mi érzületünknek megfelelő hadseregünk (ugy van!), annak tisztikara nem magyar, benne alig néhány perczen a magyar elem, annak a hadseregnek német zászlója van, cimere, érintkezési nyelve sem magyar. (Ugy van!)

A vámviszonyok folytán pedig annyira megromlottak a közállapotaink, hogy közgazdaságunk minden irányban pang; földművelésünk oly szerencsétlen helyzetben van, hogy az már a mohácsi vész óta rosszabb helyzetben alig volt; ipar-ügyünk teljesen lehányatlott; kereskedőink csak támogatják az üzlet ajtóját, nincs jövedelmi forrása senkinek, a miből biztos existenciát teremthessen magának és ennek következtében népünk munkát sem talál ugyszólván és elhagyja a haza földjét, elhagyja szülei sírját, hogy a föld másik oldalán keressen magának munkát és megélhetést. Két millió magyar van innen távol ebből a hazából jelenleg, több mint a mennyi bejött Árpád honalapítóval.

De ezeken kívül a közös viszonyok folytán megromlott nálunk a tisztességérzet, becsületérzet, míg a 48-iki törvények ideális férfiakat, önzetlen hazafiakat termettek; 67 óta nálunk opportunisták, alkalmazkodók támadtak, kik mindent elkövettek, hogy ezt az átkozott állapotot fenntartsák; az egész országot az vezette, hogyan lehessen ezt a rossz rendszert fentartani, ezért embereket üldöztek, vért ontottak; 67 szerintem az erkölcs-telenség forrása és Kossuth Lajossal szólva: el kell törölni. (Éljenzés. Ugyvan.). Ha tehát eltöröltetni óhajtjuk és kívánjuk, ellenkező intézkedéseket kell tennünk azokkal, a mik eddig történtek.

Szövetségi viszony helyett szerződésviszonyra kell állanunk, ki kell mondatnunk, végre kell hajtatnunk azt, hogy hazánk társországaival együtt Ausztriától külön vámsorompóval elválasszassék, (Éljenzés és helyeslés) önálló vámterületté nyilvánítsassék; kereskedelmünk irányítsassék Fiume és nem Nyugot felé; a többi országokkal szemben is szintén szerződések köttessenek és így intézzük mi a külső nemzetekkel való viszonyunkat. (Éljenzés és helyeslés). Külügyi

tekintetben azt kell tennünk, hogy legyen nekünk saját külön külügyminiszterünk, saját külön követünk, ezt külön megbízó levéllel küldje ki a koronás király (Éljenzés), ennek legyen czimere és zászlója, ügykezelési nyelve a magyar. Addig is míg megtörténik, én azt mondom, hogy a külön megbízó levelet most már ki kell adni, utasítani kell a követeket, hogy tegyék ki a magyar czimert és zászlót is és most is alkalmazzanak magyar tisztviselőket, hogy a haza polgárai külföldön jártokban hozzájuk úgy fordulhassanak, hogy őket megértsék. (Éljenzés és helyeslés).

A hadsereg kérdésében az a kívánságom és követelése, hogy a közös hadseregi minőség szüntessék meg, a magyar ezredekben „rendes” magyar hadsereg szerveztessek, ennek legyen nyelve vezérlet, vezénylet, érintkezés tekintetében magyar, lobogója legyen magyar és tegyen esküt az alkotmányra. (Éljenzés és helyeslés.) A honvédség is szereltessek fel ágyukkal, tüzérséggel, szóval idevágó technikai eszközökkel. (Helyeslés.).

Legyen nekünk külön bankunk; azon értékek, a melyek ma a közös osztrák-magyar bankra vannak bízva, választassanak külön és a mely érték magyar, az adassék ki. Budapest székhelylyel a bank állítsassék föl és a magyar érdekek és értékek elleni követelése a mostani közös banknak ruháztassanak át a magyar bankra, állami garancia mellett. (Éljenzés és helyeslés.).

A delegatio intézményét, a mely a közös ügyeket intézi, én szerencsétlen alkotásnak tartom (Ugy van!); azért tartom pedig annak, mert ezen delegatio megalkotása folytán elveszett az országgyűlésnek, tehát a nemzetnek önálló intézkedési joga és egy olyan alakzat állított elő, a mely alakzat nagyon hasonlít már a centrál parlamenthez (ugy van!), ez ma már reichsrath-jellegű, trónbeszéddel nyitják, trónbeszéddel zárják és az egész Európa figyel rá, míg ellenben a magyar országgyűlésről alig akar venni tudomást. Ezért ennek a nagyfontosságú kérdések fölött intézkedő bizottságnak, a hol a nemzet vére és milliói fölött van az elhatározás, megszüntetését kívánom; addig is mig fennáll, azt mondom: a ki igazán szereti hazáját, igazán óhajtja védeni nemzete érdekeit, az oda menjen be, ott is tiltakozzék és ellene mondjon a nemzetet sértő, bántó törekvéseknek és ott érvényesítse a magyar haza jogát! (Élénk éljenzés és helyeslés.) Nem lényeges párt-megkülönböztető vonatkozás ez, de én óhajtom, hogy olyan pártta alakuljon át az ellenzék, a mely belemegy a delegációba, és, a mint nekem egy polgártársam mondta: kiveri az alkalmatlan vendéget! — mert az udvarról, ablakból bekialálás által nem távolítjuk el azt. (Ugy van!).

Kifejtettem, hogy a közös kérdésnek szerencsétlen elintéze folytán hova jutottunk; én nem színezem sötétebben a helyzetet, mint a hogy van, ismeri mindenki. Régi óhajtása a nemzetnek az, hogy ez a kérdés úgy intéztessek el, hogy a nemzet meglelje jogos érdekeinek kielégítését és orvoslását. A függetlenségi párt arra törekszik, hogy a nemzet jogos érdekei kielégítessek, én is arra törekszem, a 48-iki törvények alapján, hogy a hazám önálló, szabad, önjogu legyen. (Élénk éljenzés.). Mert úgy vagyok meggyőződve,

hogy akkor érünk ezélt, hogy ha hazánk minden tekintetben, minden jogával rendelkezik. (Ugy van!). 1903 ban jön elő a kérdés, hogy meg kell oldani, közös viszonyban, vagy önállóak maradunk. Bármilyen idős viszonyosságai jöjjenek is, Uraim, 30 év tapasztalata azt mutatja, hogy az eddigi állapot rossz volt, menjünk át egész hazafisággal az önállóság követésére! (Élénk helyeslés és éljenzés.) Létesítsük az önálló vámterület eszméjét, mert ez minden tekintetben megfelelő czéljainknak, és ennek keretében érvényesíthetjük minden jogainkat. (Ugy van élénk helyeslés.) Itt futólag emlitem meg, hogy a kormánypart nagynevű jelöltje nem tartja veszedelmesnek az önálló vámterület fölállítását, csak nem tartja időszerűnek: ellenkező véleményben vagyunk egymással; 30 év tapasztalata folytán most követeljük, mert most van az ideje, hogy újból 10 évre és azutánra ne kössük le magunkat. (Helyeslés.).

A 48-iki törvényhozás másik terhes hagyatéka volt a vallás kérdésében való intézkedés, részleteiben való elrendezése. Kimondja a törvény, hogy legyen minden egyház egymással viszonyosságban és ez nagyon rugalmas kifejezést használ: minden egyház hivatalnokai és lelkészei állam, közkölséggel elégtessenek ki, ez a szó: közkölség, véghetetlen félremagyarázásokra ad alkalmat. Mikor a nemzet törekedett a maga politikai, közjogi dolgait elintézni közénk dobatott ezen fontos kérdés is és ennek folytán vibrálni kezdett az egész társadalom, mert nyomoruságban, mert rossz helyzetben vagyunk, nem ott láttuk a bajt, a hol kellett volna s így származtak jelszavak és jellegék, a melyek röpkednek a fejünk fölött, de értelmükben alig fölfoghatók.

Az egyház-politikai-kérdésben tett intézkedéseket sérelmeseknek tartja, melyeknek alkalmas megoldásáról gondoskodni kell a törvényhozásnak, ha a revisió felvetetnék, de ő a revíziót nem provokálja. (Szerk.).

Már jeleztem, hogy mert száz bajunk van, sok gondunk van, elszegényedtünk, — egyik itt, másik ott keresi a bajt és így fölmerült: kutatni az orvoslás módjait; egyik ezen, a másik amaz irányban találta azt. Mi történik? Már önálló pártta szervezkedik a szociáldemokrata-párt, az is előállítja a maga követeléseit, ezekben sok fontos és üdvös dolog is található, a mely az alsóbb néprétegek érdekeit előmozdítja. Nekem polgártársaim, mindig az volt a nézetem, hogy a nép hadd értekezzen, hadd beszélje meg a maga viszonyait a lehetőség határai közt, mondja meg a maga baját, hallgassuk és figyeljük meg, hogyha helyest mondanak, azt teljesíteni igyekezzünk, ha rosszat, világosítsuk fel és intsük őket, — hiszen testvéreink! (Hosszas élénk éljenzés.) A szociáldemokraticus politikai eszmék között különösen két dolog érintette meg a figyelmemet. Első, hogy a hitbizományi vagyonok töröltessenek el. — A hitbizomány az, midőn egy vagyonos ember a maga vagyonára nézve úgy intézkedik, hogy az örök időkhig vagy a család első szülött vagy nagykoru legidősb tagját vagy egy más kijelölt élvezőt illessen. Igaz, hogy ez intézmény által lekötötték az ország területének egy része és a várományostól és illetőleg az élvezőtől függ annak jövedelmeztetése; beleütközik ez a

A legfinomabb gyapjuszövet ujdonságok az őszi és téli idényre Weisz Gyula posztó üzletébe megérkeztek. (Szatmár, Deáktér.)

népérdekbe, mert a nép ennek folytán nem terjeszkedhetik, nem sűrűsödhetik, nem szaporodhat. Nem az eltörlés az orvoslás, hanem hogy *korlátoztassék ujak létesítése*, a jelenlegi hitbizományokat illetőleg pedig az, hogy engedessék meg a lekötött területet értékesíthetni, azt a nagy területet, a nemzet részére illő áron kisajátításra bocsátani, hogy ennek folytán az a föld *telepeseeknek*, de *magyar fajú* telepeseeknek legyen adható, (ha kisebb, egyeseknek vagy a nagyobbak többeknek legyenek adhatók.) Azok az *értékek*, a melyek a várományos tulajdonosok kezébe adatnak, legyenek állampapírokban vagy az ország különböző részeiben, a hol lehet, — elhelyezett birtokokba fektetve. (Helyeslés és éljenzés.)

A második szociálista kívánság pedig mely nagyon fontos, nem teljesíthető: a tulajdonjog szent! (Helyeslés.) Azt bántani nem lehet, békekötéseken nyugszik, törvényeken alapul, hogy azon vagyonok, a melyek most az egyházak kezén vannak, azoknak a kezén maradjanak. Általános fölfordulás lenne az ellenkező intézkedés; tehát meg kell hagynunk kit-kit annak az élvezetében, a mit jelenleg bír. (Helyeslés.) Én élénken tiltakoznám, hogy a debreczeni, — a Bethlen, — a pápai kollegium nagy vagyona elkoboztassék, nem különben mások is élénken tiltakoznának az ellen. (Helyeslés.) Hát, uraim, van itt a megoldásnak egy beesületes, tisztességes módja; az, hogyha az egyházi vagyon nagy területet foglal el, hogy a nép nem terjeszkedhet megint, illő áron sajátíttassanak ki ezek, magyar telepések és honpolgárok javára. (Helyeslés.) A megoldásnál ha teljes igazságot akarnánk, akkor csak egyről lehetne szó. Egyházi iskolai czélokra lett adva az a vagyon, a nemzeti királyok által és *hadügyi* szolgálat teljesítéseért; csak az a rész jöhet kérdés alá, a mely a hadügyi szolgáltatás kötelezettségét érintené, mennyi az? azt nem tudjuk; de van egy törvény, a mely azt mondja: a főpapok hagyatékának *harmad* része a végvárak erősítésére fordítandó, — tehát úgy látszik, hogy ezen harmad-rész felelne meg annak, a mely a katonai kötelezettség czimén biratnék. Ezt *megváltásra* oda lehet engedni, de elkobozni nem. Előállana ebből a megváltásból egy összeg, — teljesítse ebből a kormány minden azon szükségleteket, a melyeket az egyházak, iskolák támogatásánál fizetési pótlék czimén adni lehet és kell, mert hiszen az államnak jövedelmének kell lenni, hogy a kiadást teljesíthessük, nem mondhatjuk, „hogy fizess te állam“, mikor nincs miből. (Helyeslés.) Ugy kell e kérdést fölfogni, hogy jog sértve ne legyen, *állami mindenhatóság* alá magunkat helyezni nem szabad, az ellen körömszakadtig tiltakozni kell! Elismerem, hogy közegészség, — állategészségügy tekintetében helyes az, hogy az állam egész erővel nyomja el a támadó bajokat, de oly kérdésben nem fogadom el az állam ténykedését, mint mondják, hogy az erdők kiirtása, ujtása, vizek szabályozása is államosíttassék. A köztevékenységnek kell fenn hagyni sok fontos ügy intézését.

*Kényes* kérdések forognak fönn előttünk, Uraim, emberszeretettel, nyugodtan, higgadtan, magasabb tekintetekből kell azokhoz nyulni. A ki, szerintem, *politikával* foglalkozik, ne legyen egy vallás iránt sem elfogult, egyik vagy másik *foglalkozás* iránt elfogult, ne legyen a hazánkban élő nemzetiségek iránt elfogult, ellenszenves; mert ha *pártatlanul* felel meg a 48-iki törvényeknek,

akkor váltja föl apró pénzre azt az érzelmet, a melyet így keresztelt el a törvény: „*egyenlőség*“, „*testvériség*“! (Élénk éljenzés és helyeslés.)

Ütköznek a vagyoni és egyház-politikai kérdések, ezt mondtam. Ebből kifolyólag támadtak s vannak badar, bizar, vannak *okos* indítványok. Én megkísértem, az idő előrehaladására tekintettel, azokra vonatkozólag a *magam álláspontját* kifejezni. (Halljuk! halljuk!)

Három főrésze oszlik a mi gazdasági életünk földművelési, kereskedelmi és ipari irányra, és azután jövőnk mi az ugynevezett honoratior, munkánkból élő osztály. Én azt mondom, hogy *minden érdek kielégítendő*, tehát ez a 3 főirányzat *együttesen, egyenlő szeretettel ápolandó*, mindegyiknek az érdeke egyenlő jókedvvel, egyenlő igyekezettel előmozdítandó. Azonban a *földből élünk!* A föld szült, a föld takar, föld a vagyon, a magyar nemzet *földszerező*, ezt a hazát nem is lehet másképen, mint szeretettel, de birni *kell*; ezért különösen a földművelési érdekek szerintem azok, a melyek első sorban istápolandók; ezek elől kel első sorban elhárítani az akadályokat, hogy a nép ne pusztuljon, hogy annak legyen *fekvő* vagyona, *tűzhelye*. Én azt mondom, hogy falún a kis gazdának, a zsellérnek *lakása helyét*, házat ki kell venni és ingóságának egy részét a törvényes követelések és adók iránti végrehajtás alól. (Helyeslés és éljenzés.) Az igaz, hogy a birtokosra nézve értéket a mentesített rész nem képez, mert arra hitelezni nem fognak neki, de lesz hova lehajtani fejét, hogy busúljon a közállapotok és a haza fölött . . . de nem jut eszébe a haza elhagyására való szándék (igaz!). Nekünk mindenkire, a ki csak testvér, a ki itt születik szükségünk van itthon. (Helyeslés.)

Én a föld-adót sulyosnak tartom, de főleg azért látom azt sérelmesnek, hogy nem akkor követelik, mikor a *gazdának pénze van*; négy részletben követelik, de azok határideje rosszul van beosztva, a földadó fizetését tehát oly időbe kell átteni, midőn már a földtulajdonos pénzhez jutott, a gazdasági szorgos munkálatok lezajlása után, november, december hónapokra. (Éljenzés és helyeslés.)

Hogy a gazda közönség ne legyen kénytelen terményeit elvesztegetni, legyenek olyan elhelyező intézmények, a hol előpénzt is kap; ilyenek a közraktári-, szövetkezeti intézmények, ezeknek hive és barátja vagyok. (Éljenzés.) Nyers anyag beszerzése és értékesítése tekintetében is szükségesnek tartom a szövetkezetek létesítését.

Az iparügyre vonatkozólag aképen gondolkozom, hogy első sorban az olyan iparágat kell különösen felkarolnunk, a mely a *gazdasággal van összeköttetésben*. (Ugy van!) Hiszen Uraim, Magyarország *földművelő* állam és azt állította erősen egy uri ember előttem, hogy még megfelelő *kasza-gyár* nincs Magyarországon . . .! (Igaz!)

Iparunk nem fejlődik, kézműves iparunkat Ausztria és a külföld elnyomja, mant-schettáért, pántlikáért stb. több mint 10 milliót adunk az idegennek; a sonkát, virslit visszahozzuk, pedig azt magyar sertésből gyártották; nem esztelenség az ilyen állapot?! Arra kellene egymást buzdítanunk, hogy pártoljuk a hazait; mert drágán kapjuk vissza, a mit olcsón vittek ki tőlünk. Mi megadjuk az idegen ország munkásainak fizetését, a mieinkkel nem tesszük. Ily gazdasági viszonyok mellett nincs semminek

értéke; mert földünk értéke is már künn repül záloglevelekben a nagy világban. Idegen kézben van másfél millió hold jó birtok hazánkban; igyekezzünk, hogy az visszajöjjön, agdig is mig visszajön, szorítsuk meg az idegen birtokok terjedését, nagyobb mértékű kisajátításokat tegyünk, a kisajátított területeken pedig helyezzük el a *magunk fiait*, véreit, ne kényszerítsük, ne engedjük őket kivándorolni. (Helyeslés.)

Van még nekem egy fontos előterjeszteni valóm. (Halljuk! halljuk!)

A *házbér adóra* nézve mondom a következőket. Házbér-és házostály-adó van rendszerezítve nálunk; az egyik és másik között ostoba nagy különbség van. Nálunk a házadó 32 százaléka a nyers jövedelemnek, úgy, hogy ha egy ház uraim, fizetne házostály adó szerint 90 frtot, házbér szerint 600-at kell annak adni, — hol van itt a ráció? Én tehát elsősorban rendezendőnek tartom a házbér-és házostály-adó kérdését. Mondják, hogy terveztetik is már az, biztosan nem tudom; de szerintem úgy kell tenni, hogy az elintézés módja olyan legyen, hogy egyik ne legyen tagadásra a másik elhallgatásra kényszerítve.

S mindenki tudja, hogy egy épületnek mi az adója. Ha egy vékát megpecsételnek, ha egy kalendáriumra bélyeget nyomnak, ha ily csekélységekben a kincstár a maga jogát érvényesíteni akarja, egy házadó kérdés megérdemli, hogy gyökeresen rendeztessék.

Erre nézve ez a gongolatom: adóztatták már a házat kémény, szoba, ablak szerint, nem volt helyes, én azt mondom, hogy egész állagában vétessék fel a ház, — úgy is összeírják minden esztendőben, — vétessék föl, hogy ez hány *köbméter* teszen; ez fix, ez megingathatatlan alap, és aztán *egy köbméter* egységnek vétetvén, az országnak pedig úgy szólván zónákra osztásával, esetleg a forgalom és helyi érdekek s az illető község más viszonyai szerint állapíttassék meg az *adómenyiség minimum*, és a *nyílt üzletekre* vonatkozólag mondassék ki, hogy az 50 % al — vagy ennyi vagy annyi % al. — mint maga a megadóztatott épület többi helyisége, — megadóztatandó! — mert az *üzleti helyek* vannak embertelenül sújtva. (Helyeslés.) Tehát *egységesíteni kell azt az adómetet, a köbméter és zóna-rendszer alapján*, és úgy kell rendezni, hogy az állam és a polgárok is megkapják a maguk jogait. (Élénk helyeslés.) Mert minek vagyunk kitéve? Múltóztassanak figyelemmel kísérni, hogy Budapesten már adó alá jövő újabb házakkal mi lesz? a tulajdonos földig rombolja le a házat, hogy újból építhessen és az *adómentességet* tovább élvezhesse, a mit, ha gyökeres javítás alá vétetnék e nagy fontosságú kérdés, ez által megszüntetni lehetne, ez adózás kezdődvén már azon időtől kezdve, midőn a *lakhatási engedély* ki van adva. Felhívom figyelmüket tegyék magukévé a gondolatot: követeljük a *házbér és házostály-adó rendezését*. Mi történt nálunk? *Községi* adóval sújtattak az új épületek. Ennél fogva nálunk nincs senkinek kedve házbirtokot venni, magát kitenni a zaklatásnak. Mindenki igyekszik bér czimen lakni a más tulajdonában. — És van egy végzetes törvény, a mely azt mondja: ha felértuli mennyiség van valahol bérben adva, ott minden házat *házbér* adó alá kell venni és Szatmár közönsége ott áll, hogy itt minden ház *házbér adóval* fog sulytatni. Ezért kell a rendezést követni és az szives figyelmükbe

és megbírálásuk tárgyául ajánlom, szerezzünk ennek érvényt. (Éljenzés és helyeslés.)

Helyes volna, hogy söradónk lejjebb menjen, most sör-iparunk nem fejlődik a tulságos magas adó miatt és népünknek nincs a veszélyes alkohol helyett egy könnyebb itala. (Helyeslés.)

A szeszfőzést mindenkinek meg kellene engedni, kellő ellenőrzés mellett. (Helyeslés.)

A szőlőművelés tekintetében; több volna a pénzforgalom, ha a szőlőtenyésztés és bor-előállítás nem lenne pincze szüreteléssel fejlődésben és értékesítésben megakadályozva. Tiltassék el az olyan cselekedet a mely a természettel, magával, a teremő Istennel versenyre kél. (Élénk helyeslés.)

Ezután több kisebb követelésről emlékezett meg, — mindvégig érdekes és vonzó előadásu beszédét feszült figyelemmel és osztatlan tetszéssel hallgatta végig a közönség.

*Programbeszéd a hegyen.*

*Csomay Imre*, a függetlenségi és 48-as párt képviselőjelöltje a mult pénteken meglátogatván a szatmárhegyi választókat, kik egy előkelő választópolgár lakásán voltak egybegyűlve; röviden előterjesztette a párt elveit és eszméit és a saját álláspontját az egyes kérdésekre nézve. Fejtegetései során a választói jogra nézve ekként körvonalazta álláspontját: kívánja, hogy „1. Minden benszűletett 20 éves állampolgár férfi, a ki 10 korona állami adót fizet, *szavazati joggal* birjon; adó fizetés nélkül választói joggal birjon minden férfi, a ki *katonai kötelezettségének* tényleg eleget tett; választó legyen minden *önjogu nő*, a ki 10 koronával adózó föld vagy házbirtokkal mint tulajdonával rendelkezik, vagy önálló üzlettel bir, ki az egyetemem jogi vagy orvosi oklevelet nyer. (Nem sokára többben lesznek ilyenek). A szavazás *községenkin* titkosan történjék magában a községben. A választó kerületek újra osztassanak be. A főrendiház tagjainak  $\frac{1}{3}$  ada *közvetve* választassék.

2. A közigazgatás terén a főbb tisztviselők megfelelő illő fizetéssel továbbra is *választassanak*, de életfogytig, illetve a 30 évi szolgálati idő eltelté után nyugdíjba lépésig. A városok *polgármestereit* az illető városok minden polgárai választassák, kik azon helyen az országgyűlési választók névjegyzékébe a választási évben jogosult választók gyanánt fel vannak véve. **Közgyűlésben a tisztviselők szavazati joggal ne birjanak.** Vármegyénkben a községi jegyzők és bírók *közgyűlési tagok* ne lehessenek.

Mindezeket indokolta.

Ha a hegyen történt ezen előadásban foglaltakról tudomást veszünk, — teljes egészében ismerjük a *Csomay Imre* politikai kérdésekben elfoglalt álláspontját. A hegyi előterjesztés és a Szatmáron tartott programbeszéd *egymást egészíti ki*.

### Néhány szó Hieronymi programbeszédéhez.

Figyelemmel kísértük a szabadelvű párt mozgalmát, különösen azokat az érdekeket, melyek a hivatalos jelöléssel megelégedve nem voltak.

Hogy a szabadelvű párt egy része kívánlni hajlandó volt, habár részben a pártvezetőség titkolózó politikájának tulajdonítható, de nem lehet tagadni, hogy jó része volt abban sokkal komolyabb okoknak is.

A helyi jelölt kérdését csak formalitásnak, hogy ne mondjuk ürügynek tekintjük, és azt hisszük, hogy ezt a mozgalmat a városi hatalmaskodással egyetérteni nem tudó elemek törekvése, másrésztől a kis emberek közvetlenebb érdeke támasztotta.

Jól tudta azt az a párt, hogy a város tulnyomó hatalmát egy a város támogatásával keresztül vitt jelölés csak öregbiteni fogja, s az így választott képviselő, aki városunk bajait nem ismeri, a tanács törekvéseinek fog szolgálatokat tenni ahelyett, hogy a városi gyenge ellenzék által meg nem gátolható tulkapásoknak oda fenn állná utját.

Ezt tartjuk egyik szempontnak, ami a szabadelvű párt azt a részét vezette, amely a hivatalos jelöléssel szemben foglalt állást. A második szempont volt mint említettük — a kis emberek érdeke, amely a mezőgazdaság, kis ipar és kis kereskedelem érdekeit egybekötve kívánta érvényre juttatni.

Ezt az érdeket bizony nem a nagy pártfogó hajhászása utján érjük el. Az ilyen pártfogó magas tervei és céljai sokkal magasabb régiókban forognak, semhogy az a kis emberek bajaival foglalkozzék. Ezt bizonyította be a Kossuth-kertben elhangzott programbeszéd is.

Aki a mezőgazdaság politikájának elsőrendű jelentőségét elismeri, és annak szolgálatába akar lépni, annak ismernie kell annak érdekeit is. Aki pedig ezen a téren ismerős, az soha sem fog sem a tőzsde korlátozása, sem a kamatlábak törvényes szabályozása ellen állást foglalni.

Hieronymi oly magas szempontból fogja fel e törekvéseket, hogy amikor a kamatlábak törvényes szabályozásában a pénz értékét megállapító szabadversenynek helytelen korlátozását látja, amit pedig a mai kor fejlett színvonálával összeegyeztethetőnek nem tart, elfelejti, hogy nem vagyunk a fejlődésnek azon az ideális fokán, ahol minden ember kellőleg ki tudja használni a kínálkozó előnyöket, viszont meg tudja magát védeni mások önzése ellenében, s elfelejti, hogy így a kapzsi vállalkozás ma is hány, az uzsorakamat által tönkretett jóra való kis embert pusztít el csak azért, mert lelketlen, kapzsi, élelmes emberek kezeibe került.

Pedig nekünk minden kis ember drága és minden ember pusztulásában a nemzet parányának pusztulását látjuk, s minden törekvésünkkel azon kell lennünk, hogy megmentsük társadalmunk legkisebb parányát is, s nem kívánunk veszedelmes kísérletekbe bocsátkozni a nemzetgazdaság egy olyan tételével, a mely tétel egyenlő és fejlett viszonyokat, egyenlő képességet feltételez, és nem vállal felelősséget azért, ha pusztul a számitani kevésbé tudó magyar elem, s meghízik rajta az élelmesebb lelketlen uzsorás.

Igen is, hangosan kiáltjuk, hogy az ellentéteket szigorú és okos törvényekkel szabályozni köteles a kormányzat, s a ki ezt ellenzi, az lehet kitűnő fináncz, még kitűnőbb nemzetgazda, de nem tesz szolgálatot a nemzet zömét képező kis embereknek.

Epp így nem szabad egyetérténünk azon kijelentésével sem, hogy a tőzsde, a gabona áralakulását szabályozni levén hivatva, azt korlátozni nem szabad. Sőt éppen azért, mert a tőzsde mai formájában nem a kínálat és kereslet természetes törvényei, de egyoldaluan kihasználható módon képes szabályozni a gabona árakat, önző érdekeknek nyújt tért, ami sem a tisztességes kereskedelemmel, sem az oly fontosnak elismert mezőgazdaság érdekeivel össze nem egyeztethető; sürgős és gyökeres reformokra van szükség, ha nem akarjuk a fedezetlen határidő üzlet s a papiros buza rendszer fenntartásával az önző spekulációnak továbbra is kiszolgáltatni s így a válság utján tönkre tenni mezőgazdaságunkat.

Csodalkozunk, hogy ez eszméknek épp Szatmáron adott kifejezést *Hieronymi*, abban a városban, a hol a kis ipar és kis kereskedelem fejlődésére van bázisozva a lakosság jólléte, nem pedig az eszeveszett tőzsdejáték szeszélyes fordulatától várjuk a meggazdagodást — vagy tönkrejutást.

Ami végre azt a csatornatervet illeti, elismerjük annak nagyszabását, elismerjük, hogy az nagy horderővel bir Debreczenre s az egész viztelen alföldre, de kétségbe vonjuk azt, hogy e terv a vízi utak fejlesztése szempontjából birjon azon jelentőséggel, ami azt a rendkívüli befektetést indokolja, s amíg annak kiépítési költségében a mezőgazdák, kisiparosok és kis kereskedők is terhelve lesznek, addig annak előnyét éppen ezek legkevésbé fogják kihasználhatni.

Kételyünket indokoljuk a tiszavidék gabona árával, ahol daczára, hogy minden befektetés nélküli természetes vízi ut áll rendelkezésre, mégis igen kevés árkülömbiséget bir a gazda elérni a hajó állomásra szállított gabonánál a vasuti állomásra szállítottal szemben.

Attól tartunk, hogy *Hieronymi* a mezőgazdasági érdekek előtérbe helyezése mellett ép ez érdekek ellen fog küzdeni, mert, sem eddigi politikai működésével, sem a jövőre kilátásba helyezett működési programjával nem tudta elosztatni aggályainkat.

## Hirek.

**A főpásztor jótékonyága.** Püspök ur Ó méltósága a fekesházai róm. kath. iskola építésére 1100 koronát, az ubrezi plebánia fedelének javítására 100 koronát kegyeskedett magánpénztárából adományozni.

**Gyászhir.** *Farkas Antal* ügyvéd, az ügyvédi kamara elnöke, a mult szombaton délután 76 éves korában hirtelen elhunyt. Nagy szerepet játszott egész életén át városunk társadalmi életében. Tagja volt a törvényhatósági bizottságnak, hol csaknem minden közgyűlésen hallatta szavát, a közgyűlési teremnek ugyszólván vezéralakja volt, helyes judiciuma, szónoki képessége, jogi ismeretel igen gyakran irányították a közgyűlés menetét, arra döntő befolyást gyakoroltak. A társadalmi életben is mindig kivette a tevékenységből a maga részét. Évek hosszú során keresztül elnöke volt az ügyvédi kamarának, s mint ilyen nagy tekintélynek örvendett. Gondnoka volt a ref. hitfelekezetnek, a ref. főgymn. igazgató tanácsának elnöke, s a protestantizmus ügyét képességeinek és tekintélyének sulyával mindenkor teljes önfeláldozással támogatta. Elnöke volt a Szatmári Takarékpénztár Egyesületnek és a szatmári gőzmalom igazgatóságának. Politikai téren is nagy befolyást biztosított magának városunkban az ügyek intézésére, elnöke volt a függetlenségi és 48-as pártnak, a mult vasárnap, midőn *Csomay Imrét* képviselőjelöltnek kiküldötték, még ő elnökölt, előhaladott kora miatt azonban ekkor lemondott elnöki tisztéről, s a párt diszelnökének választotta. Haláláról ugy a gyászoló család, mint a ref. főgymn. fentartó testülete gyászjelentést adott ki. Temetése hétfőn délután az egész város intelligentiájának, hivatalos testületeknek, a két főgymnasiumnak, ref. felsőbb leányiskolának és roppant közönségnek a jelenlétében történt. A temetési szertartás a háznál rövid imából állott, melyet *Rácz István* ref. lelkész mondott. Innen a templomba vitték a halottat, hol *Biky Károly* esperes mondott felette gyászbeszédet. A temetésen jelen volt *Kiss Áron* debreczeni superintendens is. Ezután megindult a menet a gyászoló család és hosszú kocsisortól kísérvé. A temetőben *Osváth Elemér* főgymn. tanár mondott rövid imát, mire *Hérmán Mihály* polgármester a város nevében, *Borsos Benő* igazgató a ref. gymn. fentartó testülete és a tanári kar, dr. *Fechtel János* egy igen szép beszéddel a Kölcsey-kör, dr. *Kereszteszeghy Lajos* az ügyvédi kar nevében mondott felette bucsubeszédet.

**Szabadelvű-párt.** képviselőjelöltje, *Hieronymi Károly* a mult esütőriőknön tartotta meg programbeszédjét a Kossuth-kerti kioszkban. Hemzsegtek a szavak az ürességtől, mindössze két jelentősebb dolgot lehetett belőlök kihámozni, melyről állapotunk más helyén szólottunk. A beszéd után ott maradt a kioszkban vacsorára, pártihívei közül is többen. Közkívánatra dr. *Fechtel János* éltette a jelöltet, mire megindultak a tőzstok. Másnap este

**Papoleczy Gyula** táblabíró rendezett egy kis barátságos összejövetelt régi ismerőse, a képviselőjelölt tiszteletére, ki szombaton a reggeli vonattal elutazott. Tegnap ismét városunkba jött, hogy látogatásokat tegyen, s itt maradt, míg a választás meg nem történik.

**Hymen.** Veres Lajos helybeli ref. kántortanító szombaton esküdött örök hűséget **Litteczky Endre** könyvnyomdatulajdonos és törvényhatósági bizottsági tag leányának, **Margit** kisasszonynak. — **Arz József** betétszerkesztő aljárásbíró jegyet váltott **Szokolovszki Lajos** árvaszéki nyilvántartó leányával, **Margit** kisasszonnyal Nagy-Károlyban. — **Simon Béla**, a gróf Károlyi uradalom főerdésze szombaton vezette oltárhoz **Baumeiszter Ernő** magánzó nevelt leányát, **Huzli Gizella** kisasszonyt Nagy-Váradon.

**Kinevezések.** A kir. pénzügyminiszter dr. **Szerdahelyi Jenő** miniszteri segédtitkárt, városunk szülöttét miniszteri titkárnak, **Bányai István** p. ü. miniszteri segéd-fogalmazót fogalmazóvá nevezte ki.

**Áthelyezés.** **Baksa Pál** honv. hadnagy, ki ez ideig az ópesti 1. ker. honvéd hadbírósnál gyakornokoskodott, 2. havi polgári praxis szerzés végett ideiglenesen a helybeli kir. törvényszékhez helyeztetett át.

**Igazságügyi előléptetések.** Az igazságügyminiszter **Boitner Károly** kir. törvényszéki aljegyzőt, **Dorcsák Antal** ügyészségi s **Csucsai István** törvényszéki irnokokat 1901. jul. 1-től a XI. fiz. osztály 1400 koronás fokozatába előléptette.

**Áthelyezett tisztek.** **Balbierer Vilmos** cs. kir. hadnagy az 5. gyalogezred helybeli zászlóaljától Egerbe az ezred törzséhez, **Héthalmi Chorlé Miklós** hadnagy Egerből Szatmárra kölcsönösen áthelyeztettek.

**Esküvő.** **Kovács Sándor** színérváraljai taktárképzőintézet igazgató szeptember 26-án tartotta esküvőjét **Ó-Becsén Szatymári Zsótér** Fanni kisasszonnyal, **Szatymári Zsótér** Andor ó becsesi nagybirtokos leányával. — **Keszler Ede** a jelenleg Hódmezővásárhelyen működő **Krecsányi** szintársulat fiatal hőse vasárnap vezette oltárhoz **Kápolnay Juliska** kisasszonyt a szintársulat jeles művésznőjét, ki városunkban évekkor előbb **Halmai** szintársulatánál működött.

**Tanítónő választás.** **Szilvássy Gizella**, ki a mult iskolai tanévben a helybeli gör. kath. elemi iskolánál, mint helyettes tanítónő működött, hevesmegyei Nagy-Fügedre tanítónőnek választott meg.

**Két nagy érdeme van a szabadelvű párt jelöltjének, Hieronymi Károlynak.** Az egyik, mit ő maga kifejezett programbeszédjében, hogy az egyházpolitikai törvények keresztülhajtásában tevékenyen működött közre. **Ezért választotta Szatmár diszpolgárának.** A másik, amivel ugyan nem dicsekedett, de amit ma már mindenki tud: hogy **szabadkőműves.** Téssek részavazni.

**Gyászhir.** **Plank Károly** csomaközi kántortanító a mult pénteken reggel hosszas szenvedés után elhunyt. Halála ismerősei körében nagy részvétet keltett.

**Választási mozgalom.** A mult hét óta semmi nevezetes változás nem történt a kerületekben a képviselőjelöléseket illetőleg. Mindössze arról értesülünk, hogy a nagysomkuti kerületben az említett három jelölt mellett **Indre László** volt főszolgabíró, kolozsvári ügyvéd is fellépett. Ott nagy a zavar, a hivatalnokok erőszakoskodnak, a nép el van keseredve. Mindazonáltal a helyzet bizonytalan, **Papp Józsefnek**, kit a nép jószántából választott jelöltjének, erős pártja van a hivatalos jelölt, **Bamberger** budapesti ügyvéddel szemben.

**Jegyzőválasztás.** **Krasznabélteken** községi jegyzőnek **Duliskovich Mihály** okleveles jegyző választott meg.

**Ismét az alispán.** Megbízható helyről arról értesítenek bennünket, hogy **Nagy László** alispán épen oly irgalmatlanul dolgozik, mint-

egy **Bánffy-huszár.** A nagysomkuti kerületben felfüggesztéssel fenyegeti azokat a községi jegyzőket, akik **Bamberger**, a budapesti zsidó ügyvéd mellett mindent el nem követnek. Hivatalos egyéneknek nem is lehet arra gondolniok, hogy más jelöltre adják szavazatukat. Már panasz is ment be, vagy legalább van készülöben az alispáni pressió miatt. Különbön **Bamberger**, ki dugszagdag ember a vesztegetéstől sem riad vissza, egyeseknek természetesen bizonyos ürügy alatt — szavazat ad. Egy másik kerületből is vettünk vesztegetésekről tudósítást.

**Tudorrá avatás.** **Lengyel** Aladárt **Lengyel** Endre földbirtokos fiát szombaton a jogtudományok tudorává avatták a budapesti tudományegyetemen.

**Milyenek a tiszta választások!** Tegnap délután két század katonaság ment Nagysomkutra éles töltéssel ellátva, hogy a választás mellett teljesítse szomorú kötelességét. Hozzánk a 65. ik gyalogezred egy zászlóalja jön Kassáról. Honvédeink ma reggel mentek el Krassóra. Mondhatja-e aztán valaki, hogy nem szabadon nyilváníjuk meggyőződésünket az urnánál.

**Választmányi ülést** tartott a kath. kaszinó a mult szombaton, melyen az eltávozott alelnökének, **Jaskovics** Ferencnek buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. Az alelnök választás határidejéül október 20-ika lett kitzüve.

**Nagy tűz volt** városunkban hétfőn délelőtt. **Bujárszki Balint** szatócs Teleki-utcán levő háza tüzet fogott a kémény ajtaján kihulló szikrától s ez okozta a veszedelmet. A lángok gyorsan harapództak el a tetőzetben s lángtengerben állott az egész épület. A tető, meg a padláson összehalmozott tárgyak ropogva égtek, mikor a tűzoltóság megérkezett s hozzáfogott a mentési munkához. Megmenteni csak a szomszédos épületeket tudták. Az épületben levő szobák padozatai nem égtek be s így a butorokban a tűz nem tett kárt; de tett egyes emberek tulbuzgósága, kik az ott lakó **Mogyorósi** és **Gáspár** családok butorait kihányták az utcára s így azok összezuzódtak, megrongálódtak. Ezek szenvedték a legtöbb kárt, mert az épületben esett kár a biztosítás által megtérül.

**A nagybányai festőkolónia kiállítása.** A képviselő választások miatt a nagybányai festőművészek és a nagybányai Hollósy-festőiskola által Szatmáron a város háza nagytermében és a mellette levő kisteremben rendezendő képzőművészeti kiállítás folyó évi október 4-ére, vagyis holnaputánra halasztott el. Holnapután, pénteken délelőtt tehát ünnepélyesen megnyílik a rendkívül érdekes kiállítás. Körülbelül 80—100 drb eredeti festmény s egy szobormű lesz kiállítva. A kiállítás érdekességét nagy mértékben emelik **Ferenczy Károlynak**, **Grünwald Bélának**, **Hollósy Simonnak** és **Réti Istvánnak** a **Kiss József** költeményeihez készített eredeti illusztrációi, melyek külön csoportban lesznek kiállítva. A Hollósy-iskola 60 tanítványa közzül a kiállításon **Lohwag Ernesztin** kisasszony (Becs), **Goldstein Efraim** (Oroszország, Odessa), **Wieden Lajos** (Bécs), **Veit Margit** (Bécs), **Homulács J.** (Galiczia, Wacsó), **Frischauf Ferencz** (Budapest), **Rudnay Gyula** (Budapest), **Stagl Rezső** (Budapest), **Krucsnányi József** (Budapest), **Rózsafy Dezső** (Budapest), **Balogh József** (Miskolcz), **Komoróczy Iván** (Nagybánya) és még számos hazai és külföldi tanítvány jelesebb alkotásai ki lesznek állítva. A nagybányai festőművészek közül **Grünwald Béla** „Interior“, „Reggeli harmat“, „A tolvaj“, „Hordóeresztés“ című képei és több tájképe, **Ferenczy Károly** „Feriarczkép“, „Az alagitrainiungpályáról“, „Lótanulmány (Carascó)“, **Horthy Bélának** „Zsanerképe“, **Réti Istvánnak** három tájképe és még számtalan festmény ki lesz állítva a tárlaton. A kiállítás október 10-ig lesz nyitva s naponként délelőtt 8 órától 12 óráig, s délután 2 órától 6 óráig látogatható. A megnyitás első napján október 4-én, továbbá október 6-án vasárnap és a kiállítás utolsó napján (október 10-én) a kiállítás este 8 óráig **villanyvilágítás** mellett látható, **Belépti díj** személyenkint 1 korona. A helybeli tanintézetek növendékei testületileg személyenkint 20 fillér belépti díj mellett látogathatják a kiállítást. Jövő szá-

munkban az érdekes tárlatról részletes ismertetést hozunk.

**A szüret ideje.** A szüret kezdetének napjául a **Szatmárhegyen** a hegyközség választmányja október 15-ét tűzte ki. — **A nán-túli** hegyeken, mint onnan bennünket a hegyközség elöljárósága utján értesítenek, a szüretelés október 14-én veszi kezdetét.

**A kath. legényegylet** házszenelésekor tartott mulatság összes bevétele 1056 K. 8 f., kiadása 823 K. 9 f, tiszta jövedelem tehát 230 K. 99 f, maradt azonkívül 140 liter bor, melyek értékesítés esetén szintén hoz legkevesebb 80 K hasznót. Az egy asztalok bevételei a következők. I. asztal: 53.44 K. II. asztal: 52.28 K, III. asztal: 69.80 K, IV. asztal: 56 K, V. asztal: 42.25 K. VI. asztal: 60.10 K, VII. asztal: 32 K, VIII. asztal: 45.36 K. IX. asztal: 47.8 K, X. asztal: 54.66 K. A háziasszonyok asztalánál: 117.94 K, a trafiknál: 100.40 K. Felülfizettek, illetve jegyeiket megváltották: **Miklusovszky Antal** 10 K, **Blaticzky N.**, **Inglük József** 4 K. **Cservenka János**, **Bölonyi László** 3 K. **Bárdóli Ferdinánd**, **Hájtájer Pál**, **Lovász János**, **Milián László**, **Molnár Mihály**, **Papp Lajos**, özv. **Tereh Lajosné**, 2 K. **Ruprecht Sándor** 1 k. 60 f. E, L., **Ekker János**, **Polyánszky Miklós**, özv. **Tóth Józsefné**, **Váczy M.**, **Bilakovics Mihály**, **Hanka János**, **Anderko Bertalan**, **Glózer János**, **Báthory Endre**, **Haller Jenő**, **Lovász Győző**, dr. **Wolkenberg Alajos**, **Rostás László**, **Juhász Áronné**, **Morvay János**, **Róth Gyula**, **Pászkán Sándor**, **Láday Jakab**, **Heinrich Viktor**, **Orosz Alajos**, **Asztalos N.**, **Tóth Henrich**, **Weber János**, **Szűcs József**, **Ujhelyi Károly**, **Hronyecz Antal**, **Papp Gyula**, **Gindl Antal**, **Monasses Dániel**, **H. László** 1—1 K, **Mezei Imre** 20 f. Fogadják a nemesszivü felülfizetők, az asztalfőnökségeket betöltő kedves hölgyek, kik közül többen szárnyasokkal s egyéb ételnemükkel is ellátták konyhánkat, ugy szintén a buzgó felszolgáló kisasszonyok az egyesület hálás köszönetét. A mulatság anyagi sikere **Morgenthal Antal** világi elnöknek érdeme, ki annak biztosítására rendkívül sokat fáradozott.

**Az erdődi-esperesi kerület tanítói kara** a minap tartotta rendes őszi gyűlését. A gyűlést **szent mise** előzte meg, melyen testületileg vettek részt. A gyűlésen a ker. esperes megbízásából **Einhölez József**, a homoródi pleb. elnök, ki szép beszédben méltatta a tanítói kar működését, e működésre Isten áldását kívánva, a gyűlést megnyitotta. **Müller János** szinfalusi tanító tartott felolvasást „Iskola és Ovoda“ czímen. **Jegyzőkönyvi** köszönetet szavaztak érte. Több, a kör belső életére vonatkozó ügy elintézése után az indítványokra került a sor. **Pircsy János** madarászi tanító indítványozta, hogy fizessen a kör minden egyes tagja egy korona évi tagsági díjat, s az így befolyó összeg pályamunkák jutalmazására lenne fordítandó. Hozzászólt ez indítványhoz **Láng Pál** v. elnök, elvben pártolva ez eszmét, de a tanítónak szerény anyagi ereje annyi oldalról van igénybe véve, hogy ez új terhet magára nem veheti. A gyűlés ez értelemben határozott. **Einhölez József** pleb. elnök, a maga részéről tíz koronát ajánl fel az említett czélra, **Kölcsey** Rudolf n. szokondi tanító ugyanannyit. A jövő gyűlésen felolvasás tartására **Ludaser Lőrincz** és **Fiser Pál** tanítók jelentkeztek. Végül **Láng Pál** v. elnök köszönetét fejezi ki **A. Homoród községi bírójának** a gyűlésen való megjelenéséért s eszel a gyűlésen berekasztetett. Ebédre **Spán Ferencz** vendégszerető asztalához voltak hivatalosak a tanítók. Ebéd alatt több felköszöntő mondatott, mig **Láng Pál** v. elnök azon életrevaló indítványt terjeszté elő, hogy minden felszólaló köteles beszédét egy koronával az Eötvös-alap javára megváltani. A nemes czél érdekében sorban tósztoztak: **Láng Pál**, **Kölcsey** Rudolf, **Pircsy János**, **Vinkler István**, **Haner József** községi bíró, **Smid Mihály**,

Ludaser Lőrincz, Müller János, ki e en kívül az Eötvös-alap rendes tagjai közé is belépett, Prommer János, Weisz Mihály, Spán Ferencz, Petuker Pál és Fiser Pál. A d. u. órákig maradt együtt a legjobb hangulatban a társaság s egy kellemesen eltöltött nap emlékeivel tértek haza.

**Tűz volt** tegnap Mező Petriben. Pfeifer Márton csürjének nádfedele fogott tüzet, de mielőtt az elharapódzott volna az épületen, eloltották. A közönség drága tűzfecskendője használhatatlan állapotban volt. Kit terhel ezért a felelősség? Kit mást, mint a községi előljáróságot.

**A hatóság figyelmébe.** Szatmárhegyen, a lippai temető és a templom feljárt közt, a város néhány évvel ezelőtt új kutat furatott, mely kut — mellesleg legyen mondva — nem valami remek műve a kutmesteri tudománynak, miután, ha 1 hónapig használható, de 2 hónapig használhatatlan, egyszóval ros. Az új kuttól néhány lépésnyire volt a régi kut, mely betöltetlen van ma is, csak egy szál deszka van rajta keresztül fektetve, így igen könnyen megtörténhetik, hogy úgy ember, mint állat beleeshet. Tekintettel arra, hogy a Szatmár-erdői h. é. vasút, most már megállóhelyet létesített a templom feljárnál, nagyon ajánlatos lenne, ha a hatóság figyelmébe kiterjedne arra, hogy a régi kutat betömésse addig, míg ember vagy állat életébe nem kerül. Csodálatos dolog, hogy egy ilyen veszedelmes kut csak nagy unszolásra várhatja a hatóság intézkedését, hogy betöméssek. Igaz, hogy ezzel is több a hegyi kutak száma, de biztosra vesszük, hogy a hegyiek szívesen fogadják, ha mielőbb be fog tömetni.

**Színházi Ujság** ezimen művészeti és társadalmi napilap indult meg Szatmáron. Az ügyesen összeállított első számot ma hordták szét a városban. A Színházi Ujságot Kovács Ödön fiatal hírlapíró szerkeszti, ki működését Mikszáth Kálmán lapjában, a most már néhaivá lett Országos Hírlapban kezdte mint levelező, majd tudósítója lett a Magyarországnak és több vidéki napilapnak. Legutóbb Máramaros-Szigeten szerkesztett a színidény tartama alatt egy hasoncímű lapot, ezt megelőzőleg pedig másfél éven át a szegedi Friss Ujság munkatársa volt. A Színházi Ujságot, mely számonkít 4 fillérbe kerül, az érdeklődők figyelmébe ajánljuk. A kis bohém ujság naponkint közölni fogja a színlapot, a darab kivonatos szövegét vagy énekszámait, helyi és színházi híreket stb. A szerkesztőség és kiadóhivatal Verbőczy-utca 4. szám alatt az emeleten van.

#### Fölvívás az ingatlan birtokos közönséghez.

Több oldalról és igen gyakran merül fel panasz az adófizető közönség köréből aziránt, hogy kat. birtokivük nincs rendben, hogy pl. X már 2—3 év óta eladott Y-nak egy bizonyos ingatlant s még mindig X adózik érte, még mindig nincs átírva Y nevére stb. Sajnos, az ilyen panaszok nem alaptalanok, miről elég alkalmam volt meggyőződni 5 éven keresztül; de azon pár hónap óta, mióta jelenlegi állásomba áthelyeztettem, arról is több ízben volt alkalmam meggyőződni, hogy ki és mi az oka a fent említett panaszoknak? Megmondom egy szóval: a közönség! Miért? Azért, mert, mint említettem, többször tapasztaltam, hogy a birtok átírás megejthetése céljából hasztalan idézgetnek meg az illető felek földadó nyilvántartási ügyekben 2-szer 3-szor és többször is egymás után; legalább 95% nem jelenik meg egyszer sem; vagy egyik — másik megbizottat küld maga helyett, de csak elvéve a kitűzött időben, akivel természetesen nem lehet végezni, mert vagy nem ösmeri megbízójának birtok viszonyait, nem tudja melyik hrsz. alatti birtokrészről van szó; vagy ha tudja is, nem írhatja alá az

I. sz. nyilvántartási jegyzék illető rovatát — amennyiben egyes és elég gyakori esetben a beállott birtoklasi változás megtörténtének és jogosságának igazolásául úgy az új, mint a régi tulajdonosnak névalírása szükséges. Avagy ha a névalírás nem kívántatik, ha t. i. a nyilvántartó hivatal már értesítette a tkvi hatóság a birtoklasi változásról: mégsem ejthető meg az átírás az érdekeltelek vagy legalább is egyik fél jelenléte nélkül, mert a tkvi végzésből nem állapítható meg a gazdát cserélő birtokrész. Nagyon szépen fel van ugyan sorolva a tkvi végzésben minden egyes adat; a tkvi számok, a tulajdonost cserélő birtokrész helyrajzi számjai, területe, további és új tulajdonosának neve, lakhelye, de mégsem írható át az érdekeltek nélkül, mert sem a tkvi számok, sem a tkvi hrszámok, sem a területek méretei nem azonosak, nem egyeznek a kataszteri birtokiv számokkal, a kat. hrszámokkal és terület méretekkel. S csakis a kérdéses birtokrész két szomszéd birtokrész tulajdonosának megnevezése után állapítható meg a kérdéses parcella és azonosítható a tkvi állapottal a valóságnak megfelelően. Ezért van szükség minden birtoklasi változásnál az érdekeltelek jelenlétére. Hogy tehát jövőben ne legyen ok az elől említett panaszra, fölvívom mindazokat, kiknek Szatmárnémeti határában ingatlan birtokuk van s kik akár adás-vételi akár csere, öröklési vagy ajándékozási viszonyban vannak, hogy a birtoklasi változás után, midőn ez a tkvi hatósághoz bejelentett s a tulajdon jog bekebelezése kéretett: idézés bevétele nélkül is együttesen jelentkezzenek, még ha tkvi végzés nem kézbesített volna is részükre. Ha pedig ez már kézbesítve lenne, úgy a végzés felmutatása mellett elég, ha egyik fél is, lehetőleg az új tulajdonos jelentkezik. De akkor is jobb, ha mind a két fél együttesen jön, mert fordulhat elő oly eset is, hogy az új tulajdonos nem ösmeri új birtokszomszédjainak neveit s ezáltal könnyen megeshetik, hogy más parcellát irat át nevére, mint a mi valóban tulajdonát képezi stb. S végül, ha földadó nyilvántartási ügyben meghivatnak, szíveskedjenek az idézésben kitüntetett időre lehetőleg pontosan megjelenni, nehogy nem a kitűzött időben való megjelenés, vagy egyáltalában meg nem jelenés által a hivatali teendőket folytonos menete akadályoztassék, vagy ter-

hes munkatorlódások idéztessenek elő, avagy tömeges megjelenés által saját maguknak okozzanak kellemetlenséget esetleg anyagi kárt a hosszas várakozás által. Szatmárt, 1901. szeptember hó 28. Báthy Sándor földadó nyilvántartó.

**A zsidói raffineriának** és irtóztatos gonoszának egyik ecclatans példáját írja nekünk misztófalusi tudósítónk. Alsó-berekszőn Manas Mózes fia, hogy hamis bukását a hitelezők előtt indokolta tegye, azt a hirt költötte, hogy 800 frtot az üzletéből elloptak. A lopással az ifju Zsurzse Vaszalikát gyanúsította, s az agyafurt ravaszsgal kitervelt körülményeket úgy csoportosította, hogy a fiatal oláh bünténye teljesen valószínűnek látszott, az egész község őt vádolta s csak a napokban — a csendőrök hosszas vizsgálata után — tünt ki a zsidó turpissága teljes undokságában. Azon este, amelyen állítólag pénzt elloptak, leitatta a heves természetű, anyjával gyakran veszekedő fiut s aztán folyton ingerelte anyja ellen, biztatta, heccelte, hogy ne tőrjön annyit, tanítsa meg már egyszer az anyját a hallgatásra egy jó doronggal. A fiu engedett a bujtogató beszédnek s haza ment s édes anyját véresre verte. Majd elment a tanyájára. Ugyanazon éjszaka bérelt orgyilkosok által megölette a zsidó Aleta baktert s kora hajnalban egy üres ládat eldugott azon ut mellett elterülő tengeri vetésbe, amelyen Zsurzse rendszeren a tanyájára szokott járni. Ilyen előzmények után nem c-oda, ha hitelre talált merész hazugsága, hogy őtet a garázd Zsurzse lophatta meg, aki a szegény baktert valószínűleg azért ölte meg, hogy gonosz tettének egyetlen tanuját örökre elnémissa. Zsurzsére épen azért fogta a lopást, s azért heccelte fel a fiut anyja ellen, mert ez jómódu ember s ha a bíróság kártérítésre ítélné ezt, könnyen juthatna ő 800 frt.-hoz. Hova jutunk? Ilyen módon aztán könnyű a kazárelemnek anyagilag előre haladni és hatalmaskodni.

**Ellenőrzési szemle.** Szatmárnémeti szab. kir. város területén tartózkodó katonaság, honvédség és népfölkeles nem tényleges állományába tartozó összes legénységgel az ellenőrzési-szemle a következő napokon fog megtartatni, u. m.: a.) Katonai ellenőrzési szemle folyó évi október hó 17—18 és 19-én, az utóellenőrzési szemle pedig november hó 19-én a „Ferencz József laktanyában. b.) Honvédség. fő-ellenőrzési szemle folyó évi október hó 22. 23 és 24-én, az utó ellenőrzési-szemle pedig november 9-én a „József főherczeg“ laktanyában. c.) Népfölkelő ellenőrzési-szemle folyó évi november 5 és 6-án a városháza udvarán. Jelentkezésnél a tartalékosok birtokában lévő katonai, honvédségi, illetve népfölkelési igazolványi könyvekben foglalt „Utmutatások“ ellenőrzési szemlére vonatkozó pontjai mérvadók. Minden legcsekélyebb mulasztás bünetetve lesz.

## MEDGYESI FERENCZ

### SZATMÁR,

Kazinczy-utca 11-ik szám

VILLAMOS világítás és VILLAMOS csengő

berendezéseket

JUTÁNYOS ÁRON ELVÁLLAL.

➔ Költségvetést kívánatra díjmentesen készíték. ➔

## RAKTÁR:

Leclanche elemek	Taster rendes	Sziget. vezeték	Izó lámpa minden rend.
Csengők	Körte taster	Foglalat minden rend.	Függő lámpák
Viasz sodrony	Szegecs	Kettős vezeték	Csillár lámpák
Selyem zsinór	Szalmiaksó	Szigetelők	Álló lámpák

### Vasuti menetrend.

Érvényes 1901. május hó 1-től.  
Szatmárról indul:

	Gyors vonat		Személy vonatok			
	6 <sup>42</sup>	1 <sup>55</sup>	3 <sup>45</sup>	9 <sup>18</sup>	2 <sup>47</sup>	7 <sup>00</sup>
Debreczen						
Királyháza		2 <sup>22</sup>	6 <sup>23</sup>	12 <sup>46</sup>	7 <sup>18</sup>	
N.-Bánya			6 <sup>28</sup>	7 <sup>30</sup>	Minden szerdán	
F.-Gyarmat			10 <sup>15</sup>	7 <sup>23</sup>	V.	2 <sup>27</sup>
Szatmár-hegy piacz	köznap		Szamos hídől 3 <sup>10</sup>	6 <sup>20</sup>	12 <sup>20</sup>	5 <sup>20</sup>
Erdőd	"		pénteken naponta		12 <sup>20</sup>	5 <sup>20</sup>
Szatmár-hegy piacz	vásár és		8 <sup>50</sup>	12 <sup>20</sup>	2 <sup>50</sup>	7 <sup>50</sup>
Erdőd	ünnepnap			12 <sup>20</sup>	2 <sup>50</sup>	7 <sup>50</sup>

### Szatmárra érkezik:

	8 <sup>50</sup>	2 <sup>20</sup>	6 <sup>11</sup>	8 <sup>27</sup>	7 <sup>08</sup>	12 <sup>03</sup>
	Debreczen					
Királyháza		1 <sup>54</sup>	9 <sup>10</sup>	6 <sup>52</sup>	10 <sup>14</sup>	
N.-Bánya			8 <sup>42</sup>	6 <sup>38</sup>	minden szerdán	
F.-Gyarmat			8 <sup>20</sup>	6 <sup>15</sup>	V. v.	6 <sup>06</sup>
Szatmár-hegy piacz	köznap		8 <sup>10</sup>	12 <sup>10</sup>	csak 3 <sup>46</sup>	10 <sup>10</sup>
Erdőd	"		8 <sup>10</sup>		pénteken	10 <sup>10</sup>
Szatmár-hegy piacz	ünnepest vásárnap		8 <sup>10</sup>	12 <sup>10</sup>	3 <sup>40</sup>	8 <sup>40</sup>
Erdőd	"		8 <sup>10</sup>			8 <sup>40</sup>



Szirmay-utca 9. szám alatti

## házastelek

örök áron eladó.

Értekezhetni gör. kath. templom-  
köz 2. szám alatt.



### TÖRKÖLY,

SZILVORIUM, RUM és FINOM LIKŐRÖKET

bárki hideg uton minden készülék nélkül  
kitűnő minőségben előállíthat.

Kezelési könyv és árlapok ingyen.

## WATTERICH A.

BUDAPEST,

VII., Dohány-utca 5. szám.

Sörmérő-készülékek, cikkek a borkezeléshez,

minden borbetegség elleni szerek.

Első és legrégebbi üzlet e szakmában.

Fennáll 30 év óta.

Az „Ideál” hazai gyártmányu cipőknek egyedüli elárúsítója.

## Uj czipöraktár.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség tudomására, hogy helyben, a  
Deáktéren, a városháza mellett

## MARKOVITS EMÁNUEL

ezég alatt, egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő



### férfi-, női, és gyermek czipöraktárt nyitottam.

A külföldön, valamint Magyarország fő- és nagyobb városaiban 15  
éven át szerzett tapasztalataim és szakképzettségem, valamint elegendő tőke-  
befektetésemből kifolyólag **előnyös összeköttetésem** azon kellemes hely-  
zetbe juttatnak, hogy igen tisztelt vevőim igényeit

### a legjobb gyártmányu czipők

**pontos és olcsó árban** való kiszolgálásával minden tekintetben kielégíthessem.

Ezen körülménynél fogva tisztelettel kérem a n. é. közönséget, hogy  
czipő szükségleteit nálam beszerezni sziveskedjék; ígérem, hogy főgyekeze-  
tem oda fog irányulni, hogy azoknak szolid és pontos kiszolgálása által a n.  
é. közönség becses elismerését kiérdemeljem.

Magamat szives pártfogásába ajánlva, maradtam

kiváló tisztelettel

**Markovits Emánuel.**

Az „Ideál” hazai gyártmányu cipőknek egyedüli elárúsítója.

Ditmár R. lámpák gyári raktára.

## GYÓRY KÁROLY

üveg, porcelán, tükör, képkeret, lámpa és  
konyha berendezési raktára

### SZATMÁR. DEÁK-TÉR.

### AJÁNLOM:

**pantentfenzárosbefőttes üveg-  
jeimet**

0.7 lit. 70 fill

0.5 „ 54 „

0.3 „ 48 „

### Vendéglősök részére.

0.5 lit. sörös pohár 50 fillér.

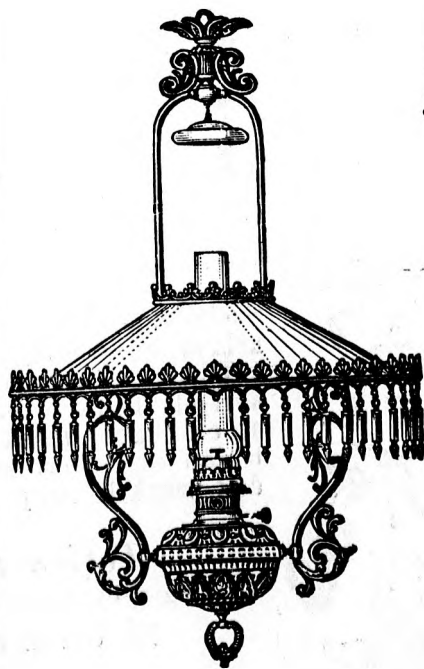
0.4 „ „ „ 50 „

0.3 „ „ „ 40 „

0.2 „ „ „ 32 „

12 „ vizes pohár 1.20 „

12 „ boros „ 1.90 „



Berndorfi alpacca és cinaczél evőeszközök.

Kész ablakok minden nagyságban.

Legjobb minőségű zománcozott edények.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt“-hez.

Kitüntelve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

**SKARDA VILMOS**

IV. Walteggasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

**Ajánl**

papi-, rend- és világi

**RUHÁKAT;**

havelokokat.

**Biretumok, kollárék,**

chemisettek, házi- és utisapkák, kapucniak, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és díszes kivitelben szövetek méter számra is eladtnak.

**EGYHÁZI SZEREK**

végleges megrendelés után olcsón szállítatnak.

○○○○ Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve. ○○○○



**Nagy női kalap raktár.**

**Az őszi és téli idényre,**

bécsi és párisi női legujabb divatú kalapok,

**felnőttek és gyermekek részére,**

a legolcsóbban beszerezhetők.

**MÁJER GIZELLA**

kisasszonynál

**a Kereskedelmi palota alatt helyben.**

**Az ezredéves magyar állam és népe**

Szerkesztette: Dr. Jekelfalussy József

Ezer év dicsőségének fénye ragyog e munkában mely a magyar politikus és tudós világ legelőkelőinek, mint: Beöthy Zsolt, Acsádi Ignác, Király Pál, Simonyi Zsigmond, Káldy Gyula, Plosz Sándor, Berzeviczy Albert stb. tollából eredő pompás cikkek felhasználásával és a miniszter megbízásából szerkesztett.

A munka 625 oldalra terjed.

**Ára 1 frt 50 kr. helyett 50 kr.**

Megrendelhető a „Heti Szemle” kiadóhiv.

A néhai Keszler Ferencz nagyprépost hagyatékához tartozó

**apahegyi szőlő termése**

október 10-én 10 órakor

a helyszínén el fog árvereztetni.

Szatmár-erdődi h. é. vasút.

**Fa-eladás.**

2 éves vágású

I-ső rendű

**hasáb cserfa**

házhoz szállítva köbméterenkint

**5 koronaért**

kapható.

Megrendelhető a Szatmár-erdődi h. é. vasút üzletkezelőségénél, Rákóczy-utca 46 sz. a. és a szatmár-erdődi h. é. vasút kalauzainál.

**PÁSKUJ IMRE**

Saját készítményű fehérneműim az ezredéves országos kiállításon jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztésért millenniumi éremmel kitüntetve.

**HAZAI IPARCSARNOKA SZATMÁRON.**

Szepességi gyepen fehérített len-vásznak, damaszok asztal- és ágyneműk gyári árakban, valamint szepes-iglói pamut-vásznak és sifonok. Erdélyi gyapjuszövetek férfi öltözöttekre, tavaszi, nyári, őszi és téli női és férfi felöltőkre való kelmék.

**Női, férfi, leány- és fiu-fehérneműk gyára.**

Nagy raktár a híres pécsi keztükből, női derékfűzőkből (Miedereböl), nemez-kalapokból, sapkák, női muffok és gallérok, divatos nap- és esőernyők, nyakkendők, gallérok, stb. Székelyföldi és bánati házi iparcikkek, szőtt női és férfi mosókelmék, minden fajtájú divatos női ruhakelmék, reverendaanyagok, férfi és gyermek posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött keztüök, budai és székesfehérvári kékfestő és minden színű divatos cretonok, voilek, zefírek és battistok; kalotaszegi „varrottások”, bánati és székely kötények, függönyök, ág- és asztalterítők, kezelt munkák nagy választékban, szőnyegek, paplanok, pokróczok matrácok stb. stb.

**Teljes menyasszonyi kelengyék**

legszebb kivitelben, a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Női és férfi ruhák és fehérneműk varratását elvállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre bérmentve küldök.